

МІГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ І ЗБРОЙНІ КОНФЛІКТИ: ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМВПЛИВУ

*Алімпієв А.М., кандидат технічних наук, Тяпкіна Ю.О.,
Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба*

Сьогодні міграційні процеси стали однією з найважливіших проблем зовнішньої та внутрішньої політики держав, предметом політичних, економічних, правових та демографічних дискусій.

Проблеми міграції є сферою інтересів досить значної частини закордонних дослідників, серед них Дж. Беккер, К. Бреттелл, Г. Джером, Ф. Дювель, Ф. Знанецький, С. Каствелс, М. Крітц, Е. Ранштейн, Дж. Саймон, С. Сассен, Л. Сжаастанд, А. Сові, Дж. Солт, П. Стокер, М. Тодаро, У. Томас, Дж. Холліфілд та ін.

Серед вітчизняних науковців вивченням міграційних процесів активно займаються В. Євтух, І. Лапшина, Л. Леденцова, І. Малаха, О. Малиновська, В. Ніколаєвський, В. Омельченко, О. Позняк, І. Прибиткова, О. Ровенчак, Л. Рибаківський, І. Ушкалов, О. Хомра, Н. Шульга, Т. Юдіна та ін.

Слід зазначити, що у сучасній системі соціально-політичних наук ще не склалося єдиного розуміння ні щодо інтерпретації самого поняття «міграція», ні щодо визначення головних стратегій дослідження феномену міграційних процесів.

У загальному вигляді під міграцією розуміють процес переміщення людей з одного місця в інше на постійне або тривале місце проживання.

При цьому пропонується представниками наукового співтовариства пропонується два підходи до визначення поняття «міграція» – в широкому і вузькому сенсі слова.

У широкому сенсі під міграцією розуміється будь-яка форма

територіальної мобільності населення безвідносно до її регулярності, мети та тривалості.

У вузькому сенсі слова «міграція» – це зміна місця проживання за межами конкретного населеного пункту.

Відтак, найпоширенішими визначеннями змісту поняття «міграція» у сучасних соціально-політичних науках є:

– просторовий рух населення, незалежно від його характеру та цілей. Сюди відносять переїзди із одних держав до інших, поїздки на роботу або навчання за кордон, переїзд до іншої країни з метою сезонної роботи, відрядження, відпустки тощо;

– переїзд з однієї держави до іншої з метою зміни місця проживання на певний термін;

– процес просторового руху населення, який в кінцевому результаті призводить до територіального перерозподілу. У цьому випадку переселення регулюється формальною зміною реєстрації, передбачається поєднання місця проживання зі сферою праці та навчання.

Аналіз сучасної літератури свідчить, що дослідники міграційних процесів за цих умов єдині у розумінні значущості останніх для стабільного розвитку світової спільноти.

Очевидно, що актуальності ці проблеми набувають у контексті загострення соціальних, політичних, релігійних та етнічних проблем у різних регіонах світу. Особлива увага привертається дослідниками до вивчення міграційних процесів за обставин, коли останні протиріччя трансформуються у збройні конфлікти.

Збройний конфлікт – протиборство із обмеженим застосуванням зброї та воєнної сили між державами або соціальними спільнотами усередині окремих держав, що має за мету розв'язання економічних, політичних, національно-етнічних і інших протиріч.

Як свідчать результати контент-аналізу міжнародних новин за три останні роки найбільш актуальними для світової спільноти сьогодні є врегулювання збройних конфліктів у Сирії, Лівії, Нігерії, Афганістані та Україні.

Зрозуміло, що за таких обставин міграційним процесам та збройним конфліктам у вищезазначених країнах притаманні свої особливості, що визначаються, насамперед, їхнім взаємовпливом.

Міграційні процеси за умов збройного конфлікту отримують такі специфічні ознаки:

– прискорення переміщення населення країн, на території яких відбувається збройне протиборство, через кордони тих або інших територій зі зміною місця проживання назавжди або на більш-менш тривалий час;

– різке зростання обсягу громадян країн, на території яких відбувається збройне протиборство, через кордони тих або інших

територій зі зміною місця проживання назавжди або на більш-менш тривалий час;

- домінування серед населення, що переселяється, ідеї щодо зміни місця проживання саме назавжди;

- домінування серед переміщених осіб людей працездатного віку та дітей.

Збройний конфлікт за умов посилення міграційних процесів набуває такі специфічні риси:

- зменшення реального обсягу мирного населення, що спроможне підтримати обидві сторони, що воюють;

- скорочення обсягів матеріальних ресурсів, що здатні реально підтримувати протиборство протидіючих сторін;

- посилення політичної та економічної кризи в країнах, на території яких відбувається збройне протиборство.